

Momentul directorului

A fost o vreme, o bună bucată de vreme, cînd dinspre Teatrul de Stat din Sibiu se făceau auzite ecouri nu tocmai îmbucurătoare. Teatrul acesta care altădată înregistra succese trainice, fiind mai întotdeauna un punct de interes în viața artistică a țării, intrase dintr-o dată în eclipsă. Desfășurînd o activitate ștearsă, anodină. Ce se întîmpla? Doar repertoriul nu era prea izbitor slab, colectivul se păstrase în linii mari, același. Și totuși, ce se întîmpla? O formulă directorială spectaculoasă, dar purtînd pecetea hazardului, o altă improvizată, demonstraseră ceea ce părea că știm cu toții și ceea ce, din păcate, și, nu fără consecințe, ezităm să o recunoaștem deschis: teatrul, ca orice organism colectiv, ca orice instituție din țara noastră, are nevoie de o conducere calificată, altfel lucrurile nu merg, nu pot merge. Prea adesea punem succesele unui teatru în exclusivitate pe seama regizorului — animator, sau nu — pe seama trupeii, pe seama unor factori conjuncturali și prea ușor uităm că un teatru își poate datora reușitele unei conduceri pricepute și active, numită la timp, cu discernămint și curaj. Sau, mai ales, că un teatru poate avea la conducere nu neapărat un artist-animator, ci un bun organizator, un om de inițiativă și de energie, care să asigure cadrul propice creației și să catalizeze forțele și capacitățile în condițiile unei trude mai puțin spectaculoase, dar prin aceasta, nu mai puțin hotărîtor eficiente.

Tocmai de aceea socot că, fiindu-ne tuturor evidentă schimbarea în bine a Teatrului de Stat din Sibiu, nu e deloc nepotrivit să relev legătura existentă între această îmbucurătoare schimbare și numirea celor doi directori, Mircea Braga și Gheorghe Dițu.

Doi directori? De ce doi?

Din punct de vedere al structurii organizatorice, lucrurile nu diferă de alte teatre. Unul este „director artistic“, celălalt „director adjunct administrativ“. Dar aici, la Sibiu, funcțiile se contopesc, se confundă, atribuțiile fiecăruia nu sînt rigid și strict delimitate, cei doi directori reprezintă, în egală măsură, puterea executivă numită la conducerea Comitetului de oameni ai muncii ales de colectiv. Ca în puține, ca în foarte puține teatre (dintre care ilustru și ilustrativ este exemplul Naționalului în formula Beligan — Ralea), directorii nu își distribuie atribuțiile, ci se completează reciproc, interferîndu-și responsabilitățile.

Ei nu sînt doi directori, ci constituie o conducere.

Vi-i prezint pe „cei doi“ de la Sibiu:

Mircea Braga. Are studii filologice, a fost profesor, gazetar, apoi activist cu munci de răspundere în aparatul de partid și de stat. Poartă o susținută activitate publicistică, în care un loc aparte îl ocupă critica literară și dramatică. Din 1967 pînă în 1970 a fost director al Teatrului Dramatic din Baia Mare. Din 1970 este directorul Teatrului de Stat din Sibiu.

Gheorghe Dițu. Are studii ingineresti. A fost regizor tehnic, apoi șef de producție în teatru. Din 1967 pînă în 1970 a fost director adjunct la Teatrul Dramatic din Baia Mare. Din 1970 este director adjunct la Teatrul de Stat din Sibiu.

INTREBARE: De ce, după trei stagii de directorat la Baia Mare, trei stagii desfășurate cu rezultate bune, ați părăsit teatrul de acolo și v-ați mutat la Sibiu?

RĂSPUNS: Nu am părăsit Teatrul Dramatic. Am plecat pur și simplu din Baia Mare. Unul din noi, sibian de baștină,

pentru chestiuni familiale de semnificație strict personală, trebuia să se stabilească la Sibiu. Celălalt l-a urmat. Nu se putea altfel. A venit apoi, în vara anului 1970, propunerea de a prelua conducerea Teatrului de Stat din Sibiu. Am acceptat, cu condiția să reedităm formula de conducere din Baia

Mare. Așa s-au petrecut lucrurile. O despărțire fortuită de Baia Mare, și nu fără mari regrete. O despărțire, nu un abandon și nici o ruptură.

INTREBARE : *Care era situația în teatru la data venirii dv. la Sibiu ?*

RĂSPUNS : Destul de nefericită. Și aparent, fără ieșire. Repertoriul epuizat, planul neîndeplinit, contul teatrului blocat în bancă, problemele financiare încilcite, mijloacele tehnice la pământ, clădirea în paragină, și, ceea ce era cel mai grav, o stare de resemnare, de apatie generală pușese stăpînire pe colectiv. Experiențele anterioare, soldate cu eșecuri, sădiseră adine neîncrederea în posibilitatea vreunei redresări. Multora, singura soluție li se părea plecarea din Sibiu. Unii au și plecat.

INTREBARE : *Care era pentru dv. cel mai greu lucru de rezolvat ?*

RĂSPUNS : Dobîndirea creditului moral. Aveam nevoie de credit moral în fața colectivului și în fața organelor imediat tutelare. Era necesar să demonstrăm în scurt timp, în foarte scurt timp, că nu e totul pierdut, că se poate schimba mersul lucrurilor, că se pot obține din nou rezultate satisfăcătoare. N-ar fi fost posibil, dacă nu am fi avut de la început încrederea și sprijinul Comitetului de oameni ai muncii din teatru. Apoi, trebuia să dovedim temeinic că fiecare cerere adresată organelor locale de partid și de stat — și nu au fost puține cereri — este justificată. Apoi, mai trebuia să învingem blestema inerție a unor mărunte organisme intermediare între teatru și conducerea județului.

INTREBARE : *Cu ce ați început ?*

RĂSPUNS : Cu... toate odată. Trebuia alcătuit un repertoriu bun, care să răspundă exigențelor generale și posibilităților noastre. Am încercat să-l alcătuiam. Trebuia realizat acest repertoriu. Am început să-l realizăm. Trebuiau recîștigați spectatorii care cam uitaseră drumul către teatru. I-am recîștigat. În parte. Trebuia improspătat, primenit colectivul. Am început să-l primenim...

(În loc să întrebe, reporterul suride.)

...Nu zimbi ! Am plătit cu zile și nopți de căutări și eforturi, și, uneori, cu eșecuri, prețul acestei aparente lipse de modestie, acestei orgolioase autorecunoașteri a celor realizate de noi. Mai bine, notează : am obținut un autobuz și un autocamion, fără de care nu ne-am fi putut desfășura activitatea în deplasare, am renovat teatrul — arată altfel acum, nu ? — am obținut și vom mai obține nesperat de multe locuințe pentru actori, am procurat o nouă orgă de lumină.

INTREBARE : *Sînt, într-adevăr, realizări importante, pe plan economic, tehnic și organizatoric. Dar pe plan artistic ?*

RĂSPUNS : Așteptam această întrebare. Din punctul vostru de vedere, e firească. Dar cînd veți înțelege oare, dumneavoastră gazetarii, cînd se va înțelege oare, că o victorie artistică trebuie îndelung și minuțios pregătită pe terenul acesta arid al condițiilor

tehnice, economice, organizatorice ? Cînd se va înțelege și accepta ideea că împlinirea pomenitelor deziderate este singura condiție a permanenței succeselor ? Crede-ne, e mai ușor să-l invităm pe cel mai strălucit regizor să colaboreze cu noi, decît să obținem un autobuz nou ; sau să obținem un succes (adesea înșelător pentru ansamblul activității noastre) en prilejul unor turnee în Capitală, decît să dăm teatrului din orașul nostru o înfățișare demnă și ademenitoare, cum se cuvine unui lăcaș de cultură. Sau, în sfîrșit, să invităm pentru o reprezentare un actor excepțional, decît să procurăm un banal bec de proiecție.

INTREBARE : *Înțeleg că v-ați angajat într-o acțiune de perspectivă și de durată. Colectivul vă sprijină în această acțiune ?*

RĂSPUNS : Fără sprijinul colectivului nu am fi realizat nimic.

INTREBARE : *Care vă sînt obiectivele imediate ?*

RĂSPUNS : Să îmbunătățim în continuare calitatea colectivului nostru, pentru a putea realiza spectacole, hai să le zicem, mai ambițioase. Teatrul a renunțat la o serie de cadre necorespunzătoare și a angajat actori și regizori valoroși, care s-au integrat repede nucleului de bază al colectivului. Vom angaja în continuare actori, regizori, scenografi valoroși. Vom invita artiști de prestigiu să colaboreze cu noi. Ne propunem apoi să sporim numărul abonaților noștri. Acum avem cîte două mii de abonați la fiecare secție. Vrem în viitorul apropiat să triplăm numărul acestora.

INTREBARE : *Iar, într-o perspectivă mai largă, tindeți să deveniți unul din teatrele fruntașe ale țării ?*

RĂSPUNS : Nu, acesta nu-i un obiectiv pe care să ni-l propunem, aceasta nu poate fi decît o consecință a obiectivelor noastre. Noi ne propunem, în ordine : să pregătăm toate condițiile — organizatorice, administrative, tehnice, artistice, numește-le cum vrei — pentru ca în viitor spectacolele teatrului nostru să fie de o valoare egală, dar de o valoare situată peste limita maximă atinsă pînă acum. Ne propunem să fim destul de perseverenți și de convingători în pledoaria noastră pentru aprobarea prevederii ca în viitor teatrul nostru să aibă un edificiu nou, pe care Sibiu îl merită și îl așteaptă. În sfîrșit ne propunem să renunțăm cu timpul la abonamente...

— ... ?

...adică să atingem acel punct de invizibilitate în relațiile dintre teatrul nostru și spectatorii, în care dragostea reciprocă să fie eliberată de orice formulă contractuală. Atît credem noi că ajunge ; restul, inclusiv poziția de teatru fruntaș, se dobîndește de la sine, nu-i așa ?

**Convorbire realizată
de V. Munteanu**